

Ansvarsutredning inför utredning av förorenat område på fastigheten Juristen 1 i Fulforsens kommun

1. INLEDNING

- Med anledning av att ett förorenat område har konstaterats på fastigheten Juristen 1 har Länsstyrelsen utfört en ansvarsutredning inför utredning. Utredningen syftar till att klargöra vilket ansvar som finns för att genomföra en förstudie av de föreningar som finns inom fastigheten. Utredningen avser föreningar från en textilindustri som avslutades 2005.
- Området har riskklass 2 enligt MIFO. Området är prioriterat eftersom det påvisats att marken är förorenat av flera organiska ämnen som också riskerar att spridas till recipienten Ån.
- Den förorenande verksamheten var tillståndspliktig och tillsynen var inte överlåten till kommunen vid tidpunkten för avslutande av verksamheten. Enligt 2 kap. 29 § miljötillsynsförordningen (2011:13) är länsstyrelsen tillsynsmyndighet för det förorenade området.
- Den förorenande verksamheten bedrevs av Fulforsens fabriks AB (XXXXXX-XXX1) från 1898 till 2005 då bolaget gick i konkurs. Det föreligger verksamhetsutövaransvar för föreningen som inte kan utkrävas då verksamhetsutövaren har gått i konkurs.
- Lagfaren ägare av fastigheten Juristen 1 är Gröna fastigheter AB (XXXXXX-XXX2) som förvärvade fastigheten genom köp av konkursboet för Fulforsens fabriks AB (XXXXXX-XXX1) 2006. Fastighetsförvärvaren borde vid förvärvet ha känt till eller upptäckt föreningen och är därmed subsidiärt ansvarig för att utreda föreningen.
- Underlag till ansvarsutredningen har hämtats från MIFO-inventering av aktuellt område, förenklad provtagning samt uppgifter från Bolagsverket och fastighetsdataregistret.

2. MILJÖBALKEN (MB)

Reglerna om ansvar finns i 2 kap. 8 § miljöbalken (1998:808) och i 10 kap. miljöbalken. Av 2 kap. 8 § miljöbalken framgår att den som orsakar skada eller olägenhet för miljön ansvarar för att avhjälpa den och ansvars omfattning preciseras i 10 kap. miljöbalken.

10 kap. miljöbalken ändrades år 2007, men enligt övergångsbestämmelserna ska äldre bestämmelser tillämpas när det gäller utsläpp före den 1 augusti 2007 eller verksamheter som har avslutats före denna tidpunkt. I aktuellt fall tillämpas den äldre lydelsen eftersom den avser föreningar från verksamhet som avslutades 2005. I nu aktuell ansvarsutredning är följande ansvarsregler tillämpliga:

- I 10 kap. 2 § regleras verksamhetsutövarens ansvar för efterbehandling.
- I 10 kap. 3 § regleras fastighetsförvärvarens subsidiära ansvar för efterbehandling.
- Av 10 kap. 4 § framgår att efterbehandlingen ska ske i skäligen omfattning.

3. FÖRORENAT OMRÅDE

Länsstyrelsen har inventerat ett område som motsvaras av fastigheten Juristen 1 i Fulforsens kommun. Inventeringen har utförts enligt MIFO fas 1 och resulterat i en bedömning av området som riskklass 2. Verksamheten var i drift under mer än 100 år och vissa av textilindustrins processer var mycket vatten- och kemikaliekrävande. Ett antal av dessa kemikalier har en mycket hög farlighet.

Processavloppsvattnet gick under en period till två utjämningsdammar som var lokaliserade nära recipienten Ån. Avloppsvattnet har haft en påverkan på utjämningsdammarna och Ån.

Föroreningar har konstaterats vid den förenklade provtagning som genomfördes kort före avslutande av verksamheten. Med ett fåtal prover har man konstaterat föroreningar i anslutning till oljecisternen, de före detta utjämningsdammarna samt vid kemilagret. Proverna visade på förhöjda halter av nonylfenol, PCB och oljor. Sedimenten från utjämningsdammarna innehåller föroreningar från processerna och detta slam deponerades invid dammarna vid rensning.

Spridningsförutsättningarna i marken varierar men är huvudsakligen mycket stora. Marken utgörs av sand och grus med inslag av fyllnadsmassor. Ledningarna till Ån och reningsverket är ytterligare spridningsfaktorer. Ån med biflöden är utpekade som ett nationellt särskilt värdefullt vatten.

De oklarheter som särskilt behöver utredas vidare är förekomst och spridningsrisker av de föroreningar som redan påvisats (PCB, nonylfenol och oljor) samt föroreningar som misstänks finnas på fastigheten (klorerade kolväten och sexvärt krom). Utredningar krävs för att få ett helhetsgrepp om föroreningsituationen på hela fastigheten dock med fokus på de delområden som anges ovan.

4. VERKSAMHETSUTÖVARANSVAR ENLIGT 10 KAP. 2 § MB

Verksamheten har bedrivits av Fulforsens fabriks AB (XXXXXX-XXX1) från 1898 fram till och med november 2005. Verksamheten avslutades i och med att bolaget gick i konkurs. Konkursen avslutades den 6 juni 2006. Konkursförvaltaren ombesörjde omhändertagande av kvarvarande kemikalier som farligt avfall. Maskiner och annan utrustning avyttrades som metallskrot. Det finns således inget som tyder på att verksamheten på något sätt fortsatt bedrivs eller att någon inkrämsöverlåtelse har ägt rum efter konkursutbrottet. Såvitt framgår har inte heller något annat bolag bedrivit den förorenande verksamheten.

Det föreligger således ett verksamhetsutövaransvar för föroreningen som dock inte kan utkrävas då verksamhetsutövaren har gått i konkurs och det inte heller finns någon annan verksamhetsutövare för den förorenande verksamheten.

5. FASTIGHETSFÖRVÄRVARENS SUBSIDIÄRA ANSVAR ENLIGT 10 KAP. 3 § MB

Lagfaren ägare av fastigheten Juristen 1 är Gröna fastigheter AB (XXXXXX-XXX2) som förvärvade fastigheten genom köp av konkursboet för Fulforsens fabriks AB (XXXXXX-XXX1) den 5 mars 2006. Fastigheten har således förvärvats efter miljöbalkens ikraftträdande och på ett sätt (köp) som är ansvarsgrundande.

Fastigheten utgör industrimark där en välkänd och omfattande textilindustri bedrivits under drygt 100 år. Fastigheten var vid förvärvet, och är fortfarande, taxerad som industrienhet, textil och beklädnadsindustri (424). Vid tidpunkten för förvärvet var även förorening konstaterad genom de provtagningar som genomfördes kort innan verksamhetens avslutande 2005.

Mot bakgrund av detta borde förvärvaren Gröna fastigheter AB ha känt till eller vid förvärvet ha upptäckt att fastigheten var förorenad. Sammantaget innebär ovanstående att köpet av fastigheten får anses vara ett ansvarsgrundande förvärv enligt 10 kap. 3 § miljöbalken.

Då det föreligger ett verksamhetsutövaransvar för föroreningen som inte kan utkrävas då ansvarig verksamhetsutövare gått i konkurs är Gröna fastigheter AB således subsidiärt ansvarigt enligt 10 kap. 3 § miljöbalken.

6. SKÄLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT 10 KAP. 4 § MB

Eftersom det i nuläget är fråga om ansvaret för utredningar av föroreningssituationen saknas det skäl att jämka ansvarets omfattning, se bland annat MÖD 2008:11.